

ÁLLAM ÉS JOGTÖRTÉNETI BIBLIOGRÁFIÁK

14.

DEGRÉ ALAJOS JOGTÖRTÉNETI
MUNKÁSSÁGA

Budapest
2001

Állam- és jogtörténelmi bibliográfiák
Az ELTE Állam- és jogtudományi Kar
Magyar Állam- és jogtörténelmi Tanszékének
kötetként
kötésben
Budapest, 2001

DEGRÉ ALAJOS JOGTÖRTÉNETI MUNKÁSSÁGA

Budapest
2001

Állam- és jogtörténeti bibliográfiák

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar
Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszékének
kiadványai

Szerkeszti: Mezey Barna

A bibliográfiát összeállította:
Tala Péterné, Davidovics Krisztina

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar
tudományos kiadványa
Bibliotheca Iuridica
Publicationes Chathedrarum 3.

ISSN 0231-2026

Degré Alajos
(1909-1984)

A huszadik századi magyar jogtörténetírás meghatározó egyénisége, a helytörténet és a joghistória nagyhatású művelője, a nemzetközi jogtörténetes fórumok ismert szereplője. 1909. május 18-án született Zalaegerszegen, iskolai tanulmányait már apja, Degré Miklós szolgálati helyén, Budapesten végezte, A gimnáziumot a piarista iskolában, egyetemi tanulmányait pedig a budapesti tudományegyetem jogi karán folytatta. Degré hallgatóként rendkívül aktív szakmai életet élt. Illés József szemináriumának tagjaként már hallgatóként megkezdte kutatómunkáját a Négyeskönyv kritikai elemzésével, Eckhart Ferenc mellett a forrásfeltárás, a joggyakorlat értelmezésének metodológiáját tanulmányozta, Angyal Pál szemináriumában büntetőjogtörténeti kérdéseket feszegetett. Doktori disszertációját is Angyal Pálhoz írta. Ezek a hallgatókorban kezdődött kutatások eredményezték legtermékenyebb korszakának, a harmincas éveknek monografikus feldolgozásait és értek publikálható kötetekké. Jogi doktorátusának megszerzését követően, 1931-ben a bírói pálya felé fordult: Szegeden bírósági gyakornok volt, majd a pestvidéki törvényszék jegyzője (1932-37). Bírósági munkája mellett tanított az egyetemen is, Illés József adjunktusa volt. Az Állam- és Jogtudományi Kar 1939-ben a magyar magánjog, perjog s büntetőjog tárgykörében magántanárrá habilitálta. Ezt követően 1940-ig az Igazságügyi Minisztériumban dolgozott, a magánjogi ügyosztályon. 1938-ban bírósági titkár lett, 1939-ben pedig törvényszéki bíró. 1940-ben miniszteri titkár. 1941-től katonai szolgálatot teljesített, hadifogságba esett, s csak 1947-ben térhetett haza. Rövid ideig minisztériumi tanácsos, egészen addig, míg 1948-ban élete visszakanyarodott az ítélkezéshez: 1950-ig táblabíró volt Pécsen. Amikor a pécsi táblabíróság feladatait látta el, meghívást kapott a pécsi egyetem jogi karára, ahol előadásokat tartott. 1949-ben tanársegéd, majd adjunktus, 1951-ben pedig Holub József megüresedett jogtörténeti katedráját foglalta el. 1956-ban feladatokat vállalt a forradalmi eseményekben, ezért a szocialista konszolidáció korában már csak mint levéltári munkatárs dolgozhatott tovább. Előbb a szolnoki levéltár (1957), utóbb a zalaegerszegi fogadta be. 1960-tól a Zalaegerszegi Levéltár igazgatója volt, de levéltáros éveit során sem szakított az oktatással. A

nyolcvanas években a budapesti egyetem hívta meg a neves tudóst: 1977-ben Kovács Kálmán, a Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék Jogtörténeti Értekezések című sorozatában közzétette a Gyámsági jog kialakulása a dualizmus gyámsági kódexéig című monográfiáját, vitákat vezetett, módszertani és tudományos előadásokat tartott a jogi karon, a bölcsészettudományi fakultáson pedig 1980-ban, Kállay István kinevezését követően a Történeti Segédtudományok Tanszékén önálló szemináriumhoz jutott. 1982-ben a tanszék előterjesztése alapján a Bölcsészettudományi Kar tanácsa címzetes egyetemi tanári címhez juttatta, 1983-ban pedig, Révész Tamás tanszékvezetői megbízatásának kezdetén a Jogtudományi Kar elsőévesei is tomboló lelkesedéssel ünnepelehték az idős tudóst a rendes előadások egyikén. Degré Alajosnak nem adatott meg, hogy önálló tankönyvvel ajándékozza meg a magyar jogtörténettudományt. Néhány, Bónis Györggyel közös, majd önállóan is közzétett egyetemi jegyzete nem érhetett tankönyvvé. Mégsem állítható, hogy nem vett részt az új tankönyv materiájának kimunkálásában, hiszen lektori tevékenysége messze túlmutatott a szokásos bírálói feladatok szabta munkálkodáson. Degré Alajos, aki közeli barátságban volt Csizmadia Andor professzorral, a pécsi jogtörténeti tanszék vezetőjével és a magyar állam- és jogtörténeti tankönyv szerkesztőjével és szerzőjével, annak megkeresésére, szinte szerzői feladatokat látott el a könyv lektorálása kapcsán.

Degré Alajos "Nem a szobatudósok, hanem a reneszánsz egyéniségek sorába tartozott. Hét végén újabb szépirodalmi műveket cserélt a könyvtárban, nem igen volt nélküle hangverseny, író-olvasó találkozó, kiállítási megnyitó" (Németh József).

1935

Szegedy János az egyetem első jogtörténésze (1699-1760) = Jogi professzorok emlékezete, A Pázmány Péter Tudományegyetem Jogi Kari Szemináriumának Emlékezetén, Budapest, 1935. 17-23. p

A Négyeskönyv perjogi anyaga = Az Illés Szeminárium Kiadványai, 3. sz. Budapest, 1935. 254 p

1936

A Négyeskönyv büntetőjogi elvei = Angyal szeminárium kiadványai, 34. sz. Budapest, 1936. 101 p

1937

Adatok a magyar bírói függetlenség múltjához = Jogi értekezések Degré Miklós 70. életéve betöltésének megünneplése alkalmából, Szeged, 1937. 79-95. p

1938

Kártérítés az Anjou-kori magánjogban = Emlékkönyv Szentpéteri Imre születése 20. évfordulójának ünnepére, Budapest, 1938. 116-129.p

1939

A Planum Tabulare keletkezésével kapcsolatos kérdések = Emlékkönyv Kolozsváry Bálint dr. jogtanári működésének 40. évfordulójára, Budapest, 1939. 101-109. p

Magyar halászlé jog a középkorban = Illés József Szemináriumának Kiadványai, 5. sz., A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Jogtörténeti Szeminárium, Budapest, 1939. 167 p

1941

A magyarországi szentszékek gyakorlata a protestánsok köteléki pereiben 1786-ig = különnyomat a Notter Antal Emlékkönyvből, Dolgozatok az egyházi jogból és a vele kapcsolatos jogterületről, Budapest, 1941. 14 p

1942

A szomszédok öröklése és a szomszédi elővásárlási jog kialakulása = Emlékkönyv Dr. Viski Illés József ny. r. egyetemi tanár tanári működésének negyvenedik évfordulójára, Budapest, 1942. 122-141. p

1943

Földesúri jogok a jobbágyok házasságkötése körül = különnyomat a "Regnum Egyháztörténeti Évkönyv" 1942/43. évi Szegfű Gyula Emlékkönyvből, Budapest, 1943. 24 p

A XVI-XVII. századi erdélyi büntetőjog vázlata (Angyal Pál) = Angyal Szeminárium Kiadványai, 49. sz. Budapest, 1943. 118 p

1951

Magyar alkotmány- és jogtörténet – Degré Alajos egyetemi mb. előadó 1950-51. tanévben tartott előadásai nyomán, Pécs, 1950/51. 141 p

1952

Állam- és jogtörténet – egyetemi jegyzet (Bónis György - Holub József - Sarlós Márton), Budapest, 1952. 151 p

1953

Egyetemes állam- és jogtörténet – egyetemi jegyzet (Bónis György - Sarlós Márton), Budapest, 1953. 128 p

Őz Pál szerepe a magyar jakobinus mozgalomban = Állam és Jog, Budapest, 1953. 3. sz. 26-37. p

1954

Jobbágyárvák kifosztása a feudális Magyarországon = különnyomat a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának évkönyvéből, Pécs, 1954. 12 p

1955

Feudális gyámsági jog Magyarországon – kandidátusi értekezés tézisei, MTA II. osztálya, Budapest, 1955. 16 p

1960

Igazolóbizottságok iratai a Zalaegerszegi Állami Levéltárban = Levéltári Híradó, Budapest, 1960. 1. sz. 33-41. p

Boszorkányperek Zala megyében = különnyomat a Göcseji Múzeum jubileumi emlékkönyvéből – Göcseji Múzeum Közleményei, Zalaegerszeg, 1960. 227-238.p

Babocsay József Hévíz első ismertetője (Csekey István), Hévíz, 1960. 36 p

A közigazgatás megindulása Zala megyében a felszabadulás után = különnyomat a Levéltári Közlemények XXXI. évfolyamából 1. sz. Budapest, 1960. 3-21. p

1961

Úriszéki peres eljárás a Dél-Dunántúlon a XVIII-XIX. században = Levéltári Közlemények, Budapest, 1961. XXXII. évfolyam 101-128. p

A Tanácsköztársaság első napjai Zala megyében, A választások lebonyolítása és a tanácsok működése = Tanácsköztársaság Zala megyében, Zalaegerszeg, 1961. 37-59. p

Olvasókönyv Zala megye történetéhez, Zalaegerszeg, 1961. 140 p

A magyar bírósági szervezet és perjog története – levéltári szakmai továbbképzési jegyzet (Bónis György - Varga Endre), Budapest, 1961. 203 p

1963

Egy XVIII. századi falusi népítélet hagyománya = Ethnographia, Budapest, 1963. 2. sz. 264-267. p

1964

A magyarországi vármegyei levéltárak története = Levéltári Szemle, Budapest, 1964. 4. sz. 96-119. p

Kísérlet jobboldali pártegység megteremtésére Zala megyében 1944 nyarán = különnyomat a Századok 1964. évi 5-6. számából, Budapest, 1964. 1188-1195. p

A keszthelyi polgárság úrbér ellenes mozgalmi = Veszprém megyei múzeumok közleményei, 2. kötet, Veszprém, 1964. 259-270. p

1965

A "Sári-mári változat" új variánsa (Tótszerdahely betelepítése a török uralom alatt és után) = Ethnographia, Budapest, 1965. 1. sz. 98-99. p

Az egervári vár története (Gergelffy András - Valter Ilona) = A Göcseji Múzeum Közleményei, Zalaegerszeg, 1965. 52 p

1966

Zrínyi Miklós zalai főispánsága = Levéltári Szemle, Budapest, 1966. 3. sz. 652-659. p

Nevezetes zalaiak, Zalaegerszeg, 1966. 36 p

Szabó Dezső sümegi fegyelmi ügye = Irodalomtörténeti Közlemények, Budapest, 1966. 5-6. sz. 591-593. p

A nagykanizsai gimnázium története 1765-1948 = A Landler Jenő Gimnázium évkönyve az 1965-66. évről, Nagykanizsa, 1966. 15-26. p

1967

Megjegyzések a képviselői intézmények kutatásához (-Bónis György) = Levéltári Szemle, Budapest, 1967. 1. sz. 1-19. p

Vormundschaftrecht in Ungarn von 1848 bis 1878, Die Entwicklung des Zivilrechts in Mitteleuropa 1848-1944, (Separatum), Budapest, 1967. 449-460. p

1968

A magyar jogtörténetírás keletkezése és fejlődése a dualizmus korában = különnyomat a MTA Dunántúli Tudományos Intézetek "Értekezések 1967-68" c. kötetéből, Budapest, 1968. 285-313. p

Die Einführung der Advokatenprüfung und deren Einfluss auf die Juristenbildung in Ungarn = Juristische Bildung, Acta Facultatis Juridicae, Universitatis Comenianae, Pozsony 1968. 91-99. p

Die Regelung der persönlichen Freiheit in Strafprozessordnung Ungarns in dem Zeitalter des Dualismus = Pécsi Tudományegyetem, Studia Juridica, 48. sz. Pécs, 1968. 45-47. p

1969

Magyar jogtörténetírás a Horthy-korban = MTA gazdasági és jogtudományi osztályának (IX.) közleményei, 3. kötet, Budapest, 1969. 77-99. p

A zalaszántói községi munkás-, katona- és földműves tanács iratai = Levéltári Szemle, Budapest, 1969. 1. sz. 214-221. p

1970

Elemente des Römischen Rechtes im Vermögensrecht der Ungarischen Leibeigenen = Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae, Acta Juridica et Politica Tomus XVII. fasciculus 3. Szeged, 1970. 29-35. p

Egy dunántúli körjegyzőség a felszabadulás idején = Levéltári Közlemények, Budapest, 1970. 44. évf. 167-185. p

Pländer Ferenc élete, egyénisége, politikai nézetei = Göcseji Múzeum Közleményei 29. sz. Zalaegerszeg, 1970. 41-54. p

Zalaegerszeg megyeszékhellyé válása; Zalaegerszeg megindulása a várossá fejlődés útján = Fejezetek Zalaegerszeg történetéből, Zalaegerszeg, 1970. 11-20. p, 45-54.p

1971

Megyei közgyűlések a XVI-XVII. századi török háborúk korában = Tanulmányok a magyar helyi önkormányzat múltjából, Budapest, 1971. 35-52. p

1972

Székesfehérvár városi joga a középkorban = Székesfehérvár évszázadai II. kötet (középkor), István Király Múzeum Közleményei 14. sz. Székesfehérvár, 1972. 143-150. p

Nagykanizsa önkormányzata a XVIII. században = Thury György Múzeum jubileumi évkönyve 1919-69, Nagykanizsa, 1972. 103-120. p

Les sources de l'histoire du droit de l'administration publique dans les archives municipales de Hongrie = Universitatis Quinqueecclesiensis, Facultas Politico-Iuridica, Verwaltungshistorische Studien II., Aus Materialen der internationalen Konferenz über Verwaltungsgeschichte in Pécs-Siklós (18.19. Mai 1972.) Pécs, 1972. 595-604. p

Egy adalék Pálóczi Horváth Ádám életéhez (Szentmihályi Imre) = Göcseji Helikon, 4. sz. Zalaegerszeg, 1972. 65-82. p

1973

Igazgatási rend a megyegyűléseken 1848 előtt = Fejér megyei történeti évkönyv VII. kötet, Zalaegerszeg, 1973. 121-140. p

A zalaegerszegi megyei kórház története (Ferenczy Sándor - Szilvás Rudolf) (A zalaegerszegi városi kórház története, Zalaegerszeg legrégebb kórháza) = Tudományos Közlemények 3. sz. Zalaegerszeg, 1973. 142 p

1974

A kínvallatás bevezetése a magyar büntető perbe = Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1974. 7. sz. 381-384. p

Zala megye reformkori követutasításai = Levéltári Közlemények, Budapest, 1974. 44-45. évf. 143-162. p

Une conférence internationale de l'histoire du droit pénal = Acta Juridica, Academiae Scientiarum Hungaricae, 1974. 266-269. p/Cracovie, 1973. 16-18 oct.

Zala megye központi közigazgatása 1848-ban = Zalai Tükör, Zalaegerszeg, 1974. 1. sz. 43-59. p

Az 1948-49. évi szabadságharc történetére vonatkozó iratok (Kerecsényi Edit) = Zalai Tükör, Zalaegerszeg, 1974. 1. sz. 105-140. p

Pálóczi Horváth Ádám és az 1819. évi zalai tisztújítás = Zalai gyűjtemény 2., Zalaegerszeg, 1974. 43-69. p

Kisfaludy Sándor szerepe Zala megye politikai életében = Irodalomtörténeti Közlemények, 1974. 3. sz. 342-348. p

A francia levéltárak ismeretterjesztő munkája = Levéltári Szemle, Budapest, 1974. 2-3. sz. 455-461. p

1975

Regionális kutatás és közigazgatás-történet = Az 1973-ban Zalakaroson tartott dél-dunántúli történeti konferencia kötetében, Nagykanizsa, 1975. 128. p

A zalaegerszegi központi elemi iskola története 1650-1949 (Simonffy Emil) = Zalaegerszegi Füzetek 1. Zalaegerszeg, 1975. 97 p

La formation des avocats en Hongrie a l'époque capitaliste = Acta Facultatis Juridicae Universitatis Commeniana, Bratislava 1975. 339-348. p

1976

A magyar nemesi (curialista) községek szervezete és gazdálkodása 1848 előtt = Vas megye múltjából, Levéltári évkönyv 1. Szombathely 1976. 100-118. p

Zala megye 1839. évi követutasítása = Zalai Gyűjtemény, Zalaegerszeg, 1976. 5. sz. 217-245. p

A megye, város és község közigazgatása, különös tekintettel a Dunántúlra 1945-1950 = Levéltári Szemle, Budapest, 1976. 2-3. sz. 5-19. p

Zala megye betelepülése a XVIII. sz. elején = Veszprémi Akadémia Bizottság Értesítője II., Dunántúl településtörténete I., 1976. 79-86. p

1977

A magyar gyámsági jog kialakulása a dualizmus korának gyámsági kódexéig = ELTE Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék kiadványai 8. sz. Budapest, 1977. 153 p

Két zalai család felemelkedése az egytelkes kurialisták közül a birtokos nemességbe, Dunántúl településtörténete 1767-1848 = MTA Pécsi és Veszprémi Akadémiai Bizottság Értesítőjében, 1977. II./2. 183-188. p

1978

A feudális tulajdonjog egyik jellemző vonása = Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1978. 9. sz. 536-540. p

1979

A magyar büntetőgyakorlat általános jellemzése (1861-1878) = Jogász szövetségi értekezések 2. kötet, A magyar büntető törvényhozás 100 című nemzetközi tudományos konferencia (Budapest, 1979. márc. 26-27.) előadásai és hozzászólásai, Budapest, 1979. 15-32. p

1980

A megyei közigazgatás átalakulása a XVIII. század elején = Jogtörténeti Tanulmányok IV. rész, Budapest, 1980. 59-70. p

Az ellenállási jog története Magyarországon = Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1980. 6. sz. 366-371. p

Az erdélyi büntetőjog történetéhez = Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1980. 10. sz. 684-691. p

1982

Reformtörekvések megindokolása régi törvényekre hivatkozással (1846) = A magyar politikai és jogi gondolkodás történetéből (XVIII-XIX. század) Jogtörténeti Értekezések XII. sz. Budapest, 1982. 39-47. p

1983

Polgári házasság kialakulása Magyarországon = Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1983. 1. sz. 36-42. p

Zala megye 1791. évi alkotmánytervezete = Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1982. 3. sz. 218-219. p

Zala megye vezetőségének kiválasztása a feudalizmus végén = Jogtörténeti Tanulmányok V. sz. Budapest, 1983. 47-57. p

A községi képviselőtestület súlyának hanyatlása az első világháború után = Jogtörténeti Értekezések XIII. sz. Állami- és jogintézmények változásai a XX. század első felében Magyarországon, Budapest, 1983. 23-34. p

Állam- és jogtörténeti bibliográfiák

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar
Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszékének
kiadványai

Megjelent:

1. Pál Lajos: Állam- és jogtörténeti tárgyú tanulmányok a magyar jogi folyóiratokban 1945-1979
2. Király Miklós: A Rákóczi szabadságharcra vonatkozó közlemények három történettudományi folyóiratban
3. Illés Krisztina-Pomogyi László: A "Századok" című folyóiratban megjelent publikációk állam- és jogtörténeti bibliográfiája (1867-1981)
4. Pandula Attila: Múzeumi évkönyvek állam- és jogtörténeti bibliográfiája (1945-1981)
5. Pomogyi László: A magyarországi cigánység történetének válogatott bibliográfiája
6. Horváth Béla: A Rákóczi-szabadságharcra vonatkozó források a Századok című folyóiratban
7. Antall György András: A Levéltári Híradó, Levéltári Szemle és a Levéltári Közlemények jogtörténeti bibliográfiája 1945-1980
8. Ökrös Edit: A tudományegyetemek jogtörténeti kutatóinak és oktatóinak publikációs tevékenysége az egyetemi és kari kiadványok tükrében (1945-1983)
9. Hamza Gábor (szerk.): A magyar római jogi szakirodalom bibliográfiája 1945-1984
10. Szabó Mária: A Magyar Történelmi Tár, a Történelmi Tár, valamint a Történelmi Szemle (1912-1930) jogtörténeti bibliográfiája
11. Horváth Attila: A Magyar Jogászegyleti Értekezések bibliográfiája (1881-1943)
12. Földi András-Szájer József-Fekete Orsolya: Bibliographie der ungarischen Literatur des Römischen Rechts 1945-1985
13. Stauber Péter: Bónis György jogtörténeti munkássága
14. Tala Péterné, Davidovics Krisztina: Degré Alajos jogtörténeti munkássága